ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

การเตรียมสารเคมีที่ใช้ในการสกัดแยกดีเอ็นเอ

1. การเตรียมสารเคมีที่ใช้ในการสกัดดีเอ็นเอ

ในการเตรียมสารเคมีที่ใช้ในการสกัดแยกดีเอ็นเอต้องเตรียม stock solution ก่อนดังนี้

1.1 phenol: chloroform: isoamyl alcohol (25:24:1) (50 มิลลิลิตร)

ผสมสารละลาย phenol 25 มิลลิลิตร กับ chloroform 24 มิลลิลิตร และ isoamyl alcohol 1 มิลลิลิตร เก็บไว้ในขวดสีชาที่อุณหภูมิ -20 องศาเซลเซียส

1.2 5M NaCl (50 มิลลิลิตร)

ชั่งสาร NaCl มาจำนวน 14.61 กรัม ละลายในน้ำกลั่นแล้วปรับปริมาตรให้ครบ 50 มิลลิลิตร

1.3 0.5 M EDTA (pH 8.0) (100 มิลลิลิตร)

ชั่งสาร disodium ethylenediamine tetraacetate.$2H_2O$ (EDTA) มาจำนวน 18.612 กรัม ละลายในน้ำ 80 มิลลิลิตร ปรับ pH ให้ได้ 8.0 แล้วปรับปริมาตรให้ครบ 100 มิลลิลิตร ด้วยน้ำกลั่น แล้วนำไปนึ่งฆ่าเชื้อ

1.4 1 M Tris-HCl (pH 8.0) (100 มิลลิลิตร)

ชั่งสาร Tris-HCl มาจำนวน 15.76 กรัม ละลายในน้ำกลั่นปริมาตร 80 มิลลิลิตร ปรับ pH ให้ได้ 8.0 แล้วปรับปริมาตรให้ครบ 100 มิลลิลิตร ด้วยน้ำกลั่น นำไปนึ่งฆ่าเชื้อ

1.5 70% ethanol

ผสมสารละลาย ethanol 70 มิลลิลิตร กับน้ำกลั่นนึ่งฆ่าเชื้อ 30 มิลลิลิตร เก็บไว้ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส

1.6 10% SDS

ละลาย SDS 1 กรัม ในน้ำ 10 มิลลิลิตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2 การเตรียมสารละลายสำหรับเจลอิเล็คโตรโฟรีซิส

2.1 5X TBE buffer (1 ลิตร)

Tris base	54	กรัม
Boric acid	27.5	กรัม
500 mM EDTA pH 8.0	20	มิลลิลิตร

นำสาร Tris base และ Boric acid มาละลายในน้ำกลั่น จากนั้นเติม EDTA pH 8.0 แล้วปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นจนครบ 1 ลิตร จากนั้นนำไปนึ่งฆ่าเชื้อ

2.2 1% อะกาโรสเจล (agarose gel) (30 มิลลิลิตร)

Agarose gel	0.3	กรัม
0.5X TBE buffer	30	มิลลิลิตร

ชั่งอะกาโรสเจล 0.3 กรัม ละลายใน TBE buffer ปริมาตร 30 มิลลิลิตร จากนั้นนำไปหลอมละลายโดยใช้ไมโครเวฟ ทิ้งให้เย็นซักครู่จึงเทลงในถาดที่เตรียมไว้ ปล่อยให้เจลแข็งตัวประมาณครึ่งชั่วโมง ค่อย ๆ ดึงหวีออก ย้ายแผ่นเจลใส่ในเครื่อง electrophoresis gel tank แล้วเติม TBE buffer ให้ท่วมผิวหน้าเจล

Mastermix for 105 µl of end solution

Reagents	Volume (µl)/reaction	Final conc.
10X PCR buffer	10.5	1x
$MgCl_2$ 50 mM	5.3	2.5 mM
dNTPs mixed 5 mM	4.2	0.2 mM
Primer 20 µM Par1s	2.6	0.5 µM
Primer 20 µM Par2a	2.6	0.5 µM
Tag DNA polymerase (5 Unit/µl)	1	0.5 u
dH_2O	78.8	
DNA sample	1	

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

อาหารเลี้ยงเชื้อและการเตรียม

1. Potato Dextose Agar (PDA)

ส่วนประกอบ

มันฝรั่ง	200	กรัม
น้ำตาล Dextose	20	กรัม
ผงวุ้น	15	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

วิธีการเตรียม

ปอกเปลือกมันฝรั่งแล้วล้างให้สะอาดแล้วหั่นเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาด 1 ลูกบาศก์เซนติเมตร แล้วต้มจนสุกในน้ำ 500 มิลลิลิตร กรองด้วยผ้าขาวบางเอาแต่น้ำ ผสมวุ้นในน้ำ 500 มิลลิลิตร นำไปต้มแล้วผสมกับน้ำมันฝรั่งที่กรองได้ เติมน้ำตาล Dextose คนให้ละลายเข้ากัน ปรับปริมาตรให้ได้ 1 ลิตร นำไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

2. Nutrient Agar (NA)

Beef extract	3	กรัม
Peptone	5	กรัม
ผงวุ้น	15	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

วิธีการเตรียม

ละลาย peptone และ beef extract ในน้ำปริมาตร 500 มิลลิลิตร ให้เข้ากัน ละลายผงวุ้นในน้ำธรรมดาปริมาตร 500 มิลลิลิตร นำไปต้มให้สุก จากนั้นนำไปผสมกับสารละลาย peptone และ beef extract คนให้เข้ากัน ปรับปริมาตรให้ได้ 1 ลิตร นำไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3. Nutrient Agar (NA)

Beef extract	3	กรัม
Peptone	5	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

วิธีการเตรียม

ละลาย peptone และ beef extract ในน้ำปริมาตร 1000 มิลลิลิตร ให้เข้ากัน นำไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

4. Corn Meal Agar (CMA)

อาหารสำเร็จรูป	17	กรัม
ผงวุ้น	20	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

5. Carrot Agar (CA)

แครอท	20	กรัม
ผงวุ้น	15	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

วิธีการเตรียม

ปอกเปลือกแครอทแล้วล้างให้สะอาดแล้วหั่นเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาด 1 ลูกบาศก์เซนติเมตร แล้วต้มจนสุกในน้ำ 500 มิลลิลิตร กรองด้วยผ้าขาวบางเอาแต่น้ำ ผสมวุ้นในน้ำ 500 มิลลิลิตร นำไปต้มแล้วผสมกับน้ำแครอทที่กรองได้ คนให้เข้ากัน ปรับปริมาตรให้ได้ 1 ลิตร นำไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

6. Water Agar (WA)

ผงวุ้น	15	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

7. Czapek's medium (ใช้ในการทดสอบการย่อยฟอสเฟต)

Sucrose	30	กรัม
$NaNO_3$	2	กรัม
Ca_3HPO_4	1	กรัม
(ถ้าไม่มีให้ใช้ $CO_3(PO_4)_2$ 0.9 กรัมแทน)		
KCl	1.4	กรัม
$MgSO_4.7H_2O$	0.5	กรัม
$FeSO_4.7H_2O$	0.01	กรัม
Congo red	0.035	กรัม (ใส่หลังจากปรับค่า pH แล้ว)
ผงวุ้น	15	กรัม

ปรับ pH ให้เป็น 7.3±0.2

8. Carboxymethyl cellulose agar (CMC) (ใช้ในการทดสอบการย่อยเซลลูโลส)

$(NH_4)_2SO_4$	2.5	กรัม
KH_2PO_4	0.25	กรัม
NaCl	0.01	กรัม
$MgSO_4.7H_2O$	0.125	กรัม
$FeSO_4.7H_2O$	0.0025	กรัม
$MnSo_4.7H_2O$	0.0025	กรัม
Yeast extract	1.0	กรัม
CMC	5.0	กรัม
ผงวุ้น	15	กรัม

ปรับ pH ให้ได้ 7.2

วิธีการเตรียม

ละลาย CMC 5 กรัม ในน้ำ 250-500 มิลลิลิตร โดยใช้ความร้อน แล้วเติมส่วนผสมอื่น ๆ ลงไป ฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

9. Colloidal chitin agar (CCA) (ใช้ในการทดสอบการย่อยไคติน)

Colloidal chitin	13-15	เปอร์เซ็นต์
NaCl	0.25	กรัม
KH_2PO_4	0.375	กรัม
$MgSO_4.7H_2O$	0.125	กรัม
$CaCO_3$	0.375	กรัม
$(NH_4)_2HC_6HSO_7$	0.625	กรัม
glycerol	6.5	กรัม
ผงวุ้น	18-20	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

ฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

วิธีการเตรียม Colloidal chitin (Hsu and Lockwood, 1975)

ละลายผงไคติน 10 กรัม ลงในกรดเข้มข้น H_3PO_4 ปริมาตร 100 มิลลิลิตร ปิดด้วยกระดาษฟรอยด์ เก็บในตู้เย็นเป็นเวลา 24 ชั่วโมง จากนั้นเติมน้ำลงไปให้ท่วมผิวหน้า ทิ้งไว้เป็นเวลา 10 นาที ใช้แท่งแก้วค่อย ๆ คนให้เข้ากัน กรองด้วยผ้าขาวบางประมาณ 3-4 ชั้น ล้างด้วยน้ำสะอาด ปรับ pH ให้ได้ประมาณ 6.8-7.2 จะได้ Colloidal chitin นำไปนึ่งฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิ 121 องศาเซลเซียส ความดัน 15 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว เป็นเวลา 20 นาที

สีและน้ำยาที่ใช้ย้อม

1. Gram's stain

1.1 Crystal violet

สารละลาย A

Crystal violet (85% dye)	2.0	กรัม
Ethyl alcohol 95%	20	มิลลิลิตร

ละลายสีในแอลกอฮอล์จนสีละลายหมด

สารละลาย B

Ammonium oxalate	0.8	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

ผสมสารละลาย A กับสารละลาย B ถ้ามีตะกอน กรองก่อนใช้ ถ้าสีเข้มเกินไปอาจเจือจางสารละลาย A เป็น 1:10 ก่อนผสมกับสารละลาย B

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1.2 Safranin O counterstain (stock solution)

Safranin O	2.5	กรัม
Ethyl alcohol 95%	100	มิลลิลิตร

ถ้าจะใช้สีย้อมให้เจือจางเป็น 1:10 (stock Safranin O 10 มิลลิลิตร ผสมกับน้ำกลั่น 90 มิลลิลิตร) ถ้ามีตะกอนกรองก่อนการใช้ทุกครั้ง

1.3 Gram's iodine solution (mordant)

Iodine (crystal)	1	กรัม
Potassium iodine (KI)	2	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

1.4 Alcohol-acetone (decolorizer)

Ethyl alcohol 95%	250	มิลลิลิตร
Acetone	250	มิลลิลิตร

2. 0.1% Congo red

Congo red	0.1	กรัม
น้ำกลั่น	100	มิลลิลิตร

3. 1M NaCl

NaCl	58.44	กรัม
น้ำกลั่น	1000	มิลลิลิตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค

การทดสอบคุณสมบัติทางสัณฐานวิทยาและชีวเคมีของแบคทีเรียปฏิปักษ์

1. การทดสอบคุณสมบัติทางสัณฐานวิทยา

การย้อมสีแบบแกรม (Gram staining)

วิธีการย้อมสีแบบแกรม (gram's stain) เริ่มจากทำความสะอาดสไลด์และทำให้แห้ง โดยวิธีการผ่านไฟหรือเช็ดด้วยกระดาษหรือผ้าสะอาด แล้ว smear เชื้อที่ต้องการจากเชื้อที่เพาะเลี้ยงบนอาหารแข็ง ทำโดยใช้ loop จุ่มน้ำแตะลงบนสไลด์ 1-2 loop แล้วใช้ loop ที่ฆ่าเชื้อ เขี่ยเชื้อมาเพียงเล็กน้อย แตะเชื้อลงบนหยดน้ำ แล้วเกลี่ยเชื้อให้กระจายออกเป็นวงเล็ก ๆ ทิ้งให้แห้ง จากนั้นทำการตรึง (fixing of the smear) เพื่อทำให้เซลล์ติดแน่นกับสไลด์ โดยการนำสไลด์ลนผ่านเปลวไฟอย่างรวดเร็ว 2-3 ครั้ง หยดสี Crytal violet ให้ท่วมรอย smear ทิ้งไว้นาน 1 นาที เทสีที่เหลือค้างบนสไลด์ลงในอ่างน้ำ แล้วชะด้วยสารละลายไอโอดีน หลังจากนั้น หยดสารละลายไอโอดีนให้ท่วมรอย smear และทิ้งไว้นาน 1 นาที หลังจากนั้นเทสารละลายไอโอดีนทิ้ง แล้วชะด้วยสารละลายแอลกอฮอล์ 95% จนกระทั่งไม่มีสีม่วงละลายออกมา แต่อย่าทำให้เกิน 20 วินาที แล้วล้างน้ำทันที โดยให้น้ำผ่านเบา ๆ ซับด้วยกระดาษซับ แล้วย้อมทับด้วยการหยดสี Safranin-O ให้ท่วมรอย smear ทิ้งไว้นาน 1 นาที เทสีทิ้ง ล้างด้วยน้ำ แล้วซับด้วยกระดาษซับวางทิ้งให้แห้ง นำไปตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ ตรวจดูลักษณะการติดสีแกรม รูปร่าง และการเรียงตัวของแบคทีเรีย

2. การศึกษาคุณสมบัติทางชีวเคมี (biological characteristic)

ศึกษาผลของปฏิกิริยาของเชื้อแบคทีเรียปฏิปักษ์ที่มีผลต่อสารเคมีที่เติมลงในอาหารและดูปฏิกิริยาที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การทดสอบการย่อยฟอสเฟต

วิธีการทดสอบ

1. วางกระดาษกรองที่ตัดเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตร ชุบโคโลนีของเชื้อที่ต้องการทดสอบ วางบนอาหาร Czapek's medium
2. บ่มเชื้อที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 24-48 ชั่วโมง

   ผลบวก เกิดวงใส (clear zone) รอบ ๆ โคโลนี

   ผลลบ ไม่เกิดวงใส (clear zone) รอบ ๆ โคโลนี

การทดสอบการย่อยเซลลูโลส

วิธีการทดสอบ

1. วางกระดาษกรองที่ตัดเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตร ชุบโคโลนีของเชื้อที่ต้องการทดสอบ วางบนอาหาร CMC medium
2. บ่มเชื้อที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 24-48 ชั่วโมง
3. ตรวจดูการสร้างเอนไซม์ cellulase โดยการย้อมด้วย congo red 0.1% นาน 3-5 นาที
4. ล้างด้วย 1M Nacl 2-3 ครั้ง

   ผลบวก เกิดวงใส (clear zone) รอบ ๆ โคโลนี

   ผลลบ ไม่เกิดวงใส (clear zone) รอบ ๆ โคโลนี

การทดสอบการย่อยไคติน

วิธีการทดสอบ

1. วางกระดาษกรองที่ตัดเป็นวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตร ชุบโคโลนีของเชื้อที่ต้องการทดสอบ วางบนอาหาร CMC medium
2. บ่มเชื้อที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 24-48 ชั่วโมง

   ผลบวก เกิดวงใส (clear zone) รอบ ๆ โคโลนี

   ผลลบ ไม่เกิดวงใส (clear zone) รอบ ๆ โคโลนี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ง

การเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp.

ตารางที่ 1 ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. OR01 ในแต่ละวันเมื่อเลี้ยงในอาหารชนิดต่าง ๆ ที่อุณหภูมิ 31 องศาเซลเซียส (อุณหภูมิห้อง)

ชนิดของอาหารเลี้ยงเชื้อ	ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. (มม.)*								อัตราการเจริญ (มม./วัน)
	วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3	วันที่ 4	วันที่ 5	วันที่ 6	วันที่ 7	วันที่ 8	
CMA	11.88	25.13	37.88	45.00					11.04
PDA	9.13	14.63	21.38	27.13	33.31	38.19	44.13	45.00	5.83
WA	5.44	12.57	15.63	21.00	26.00	27.94	31.81	35.44	4.29
CA	6.00	11.31	16.56	21.81	27.13	32.38	37.88	41.38	5.05

หมายเหตุ * ค่าเฉลี่ยจากการทดลอง 4 ซ้ำ

ตารางที่ 2 ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. OR02 ในแต่ละวันเมื่อเลี้ยงในอาหารชนิดต่าง ๆ ที่อุณหภูมิห้อง

ชนิดของอาหารเลี้ยงเชื้อ	ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. (มม.)*								อัตราการเจริญ (มม./วัน)
	วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3	วันที่ 4	วันที่ 5	วันที่ 6	วันที่ 7	วันที่ 8	
CMA	12.63	27.63	44.25	45.00					10.79
PDA	8.94	14.50	20.31	27.13	33.19	38.63	43.94	45.00	5.83
WA	4.63	9.25	14.75	19.56	23.94	28.56	32.38	35.25	4.38
CA	6.25	13.88	20.69	27.81	34.38	41.13	45.00		6.46

หมายเหตุ * ค่าเฉลี่ยจากการทดลอง 4 ซ้ำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3 ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. OR03 ในแต่ละวันเมื่อเลี้ยงในอาหารชนิดต่าง ๆ ที่อุณหภูมิห้อง

ชนิดของอาหารเลี้ยงเชื้อ	ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. (มม.)*								อัตราการเจริญ (มม./วัน)
	วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3	วันที่ 4	วันที่ 5	วันที่ 6	วันที่ 7	วันที่ 8	
CMA	12.50	26.75	40.19	45.00					10.83
PDA	7.25	13.25	19.63	25.25	31.57	37.13	42.63	44.00	5.39
WA	5.00	10.69	15.19	18.81	22.38	23.81	26.75	28.44	3.35
CA	5.81	11.13	15.88	20.56	25.31	30.31	35.31	38.94	4.92

หมายเหตุ * ค่าเฉลี่ยจากการทดลอง 4 ซ้ำ

ตารางที่ 4 ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. OR04 ในแต่ละวันเมื่อเลี้ยงในอาหารชนิดต่าง ๆ ที่อุณหภูมิห้อง

ชนิดของอาหารเลี้ยงเชื้อ	ขนาดรัศมีการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. (มม.)*								อัตราการเจริญ (มม./วัน)
	วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3	วันที่ 4	วันที่ 5	วันที่ 6	วันที่ 7	วันที่ 8	
CMA	10.19	23.31	35.19	45.00					11.60
PDA	6.75	9.31	12.25	15.00	17.69	20.50	23.06	25.94	2.74
WA	5.19	11.31	17.25	20.00	22.75	23.81	26.25	28.00	3.38
CA	6.81	14.06	19.19	24.06	31.88	34.31	39.69	42.94	5.48

หมายเหตุ * ค่าเฉลี่ยจากการทดลอง 4 ซ้ำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์สถิติ

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของเชื้อแบคทีเรียปฏิปักษ์ในการยับยั้งการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. สาเหตุโรครากเน่าของส้มในห้องปฏิบัติการ

Source	DF	SS	MS	F	P
facA	3	36.56	12.19	3.00	0.0432
facB	2	7558.79	3779.40	930.31	0.000
facA*facB	6	57.38	9.56	2.35	0.0508
Error	36	146.25	4.06		
Corrected Total	47	7798.98			
CV (%)	5.04				

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความสูงของต้นส้มหลังการใช้แบคทีเรียปฏิปักษ์ได้ 28 วัน

Source	DF	SS	MS	F	P
Treatment	5	39.960	7.99194	9.23	0.0000
Error	115	99.590	0.86600		
Corrected Total	143	158.406			
CV (%)	16.97				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ขนาดรัศมีของโคโลนีของเชื้อ *Phytophthora* spp. ทั้ง 4 ไอโซเลท บนอาหาร PDA ที่เลี้ยงในอุณหภูมิต่าง ๆ เป็นเวลา 8 วัน

Source	DF	SS	MS	F	P
facA	3	1451.01	483.67	25.04	0.0000
facB	2	5390.66	2695.33	1285.55	0.0000
facA*facB	6	315.05	52.51	230.69	0.0000
Error	33	69.19	2.10		
Corrected Total	47	7241.36			
CV (%)	4.34				

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์อัตราการเจริญของเชื้อ *Phytophthora* spp. ทั้ง 4 ไอโซเลท บนอาหารชนิดต่าง ๆ ที่เลี้ยงในอุณหภูมิ 31 องศาเซลเซียส

Source	DF	SS	MS	F	P
facA	3	10.537	3.512	1868.45	0.0000
facB	3	499.811	166.604	39.39	0.0000
facA*facB	9	27.268	0.089	33.98	0.0000
Error	45	541.798	3.030		
Corrected Total	63	4.013			
CV (%)	4.71				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความสูงของต้นส้มหลังการใช้แบคทีเรียปฏิปักษ์ได้ 75 วัน

Source	DF	SS	MS	F	P
Treatment	5	32.142	6.42847	1.88	0.1133
Error	55	188.399	3.42544		
Corrected Total	71	265.663			
CV (%)	20.77				

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักสดของต้นส้มหลังการใช้แบคทีเรียปฏิปักษ์ได้ 75 วัน

Source	DF	SS	MS	F	P
Treatment	5	0.94206	0.18841	7.94	0.0000
Error	55	1.30536	0.02373		
Corrected Total	71	2.60107			
CV (%)	13.66				

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์น้ำหนักแห้งของต้นส้มหลังการใช้แบคทีเรียปฏิปักษ์ได้ 75 วัน

Source	DF	SS	MS	F	P
Treatment	5	0.14506	0.02901	2.43	0.0463
Error	55	0.65666	0.01194		
Corrected Total	71	0.94943			
CV (%)	24.78				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพของเชื้อแบคทีเรียปฏิปักษ์ ในการควบคุมเชื้อ *Phytophthora parasitica* ที่ทำให้เกิดอาการเหี่ยวในสภาพเรือนทดลอง

Source	DF	SS	MS	F	P
Treatment	6	32.643	5.44048	4.86	0.0004
Error	66	73.929	1.12013		
Corrected Total	83	116.893			
CV (%)	68.92				

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพของเชื้อแบคทีเรียปฏิปักษ์ ในการควบคุมเชื้อ *Phytophthora parasitica* ที่ทำให้เกิดอาการรากเน่าในสภาพเรือนทดลอง

Source	DF	SS	MS	F	P
Treatment	6	67.405	11.2341	27.58	0.0000
Error	66	26.881	0.4073		
Corrected Total	83	128.988			
CV (%)	31.72				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวปนัดดา อินพิทักษ์
วัน เดือน ปีเกิด	19 มีนาคม 2528
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2546 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายจาก โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2550 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยนเรศวร
ทุนการศึกษา	ได้รับทุนอุดหนุนบัณฑิตศึกษา ศูนย์ความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีชีวภาพเกษตร สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ประสบการณ์	เข้าร่วมเสนอผลงานบรรยายเรื่อง “การคัดเลือกเชื้อแบคทีเรียที่อาศัยในดินบริเวณรากเพื่อควบคุมโรครากเน่าของส้มและศักยภาพของเชื้อในการส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช” ในสัมมนาวิชาการบัณฑิตศึกษาเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2552 คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เข้าร่วมเสนอผลงานบรรยายเรื่อง “การคัดเลือกเชื้อแบคทีเรียปฏิปักษ์เพื่อควบคุมโรครากเน่าของส้มสายน้ำผึ้งและการผลิตเอนไซม์” ในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 9 วันที่ 11-14 พฤษภาคม 2553 โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

รางวัลที่ได้รับ

นำเสนอภาคบรรยายดีเด่น เรื่อง “การคัดเลือกเชื้อแบคทีเรียปฏิปักษ์เพื่อควบคุมโรครากเน่าของส้มสายน้ำผึ้งและการผลิตเอนไซม์” สาขาไม้ผล/ไม้ยืนต้น ในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 9 วันที่ 11-14 พฤษภาคม 2553 โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

งานปัญหาพิเศษ

งานปัญหาพิเศษระดับปริญญาโทเรื่อง “การสร้างออกซินและจิบเบอเรลลินโดยแบคทีเรียที่บริเวณผิวรากพืช” ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved